השוכר את הפועל פרק חמישי עבודה זרה סח.

מסורת הש"ס

ג) [בכורות כג:], כ) [נ"ל דתמן], ג) ערלה פ"ב מ"ט, ד) [רש"ש מה"ז], ה) עי' רש"א שנדים נעגין אחר, ו) [מכות ח.], ז) רש"ל, ח) נ"ל הדרא קושיא לדוכתה ויבן נ"ל ומהרש"א גרס הקשה לו, ט) נ"ל נפגמת. רש"ל.

גליון הש"ס

גמרא ור"ש סרוחה מעיקרא. עיין בכורות דף כג. ע"ב תוספות ד"ה ואיתיב:

הגהות הב"ח

(א) גמ' ולבסוף פוגם אבל פוגם מעיקרא כנ"ל וכן בכל העמוד: (ב) רש"י ד"ה ולאויה לחמע וכו' לענין אכילת עיסה זו שכח הוא לענין חימוע: (ג) ד"ה שאור וכו' יותר מדאי ונפגמה הס"ד: (ד) ד"ה נפל של תרומה וכו' ריש"א נמי אמאי מתיר ר"ש הרי השביח: (ה) ד"ה נפל של חולין תחלה וחמלה: (ו) תוס' ד"ה ואיתיב כו' (בפמוד הקודם) ולעולם יליף מגיעולי עובדי כוכבי טעם כעיקר דהא מה שפי' אינטריך משרת לאיסור מלטרף לאיסור היינו כשאוכל שיש מטעם האיסור הנגלע בהיתר אבל חצי זית לאיסור עם חלי זית בהיתר לא מלטרפי והא שמעינן ליה לר"ש דאמר כל שהוא למלקות כל"ל: (ז) באי"ד כל שהוא אסור אע"ג דאינו נעון וכו' כיון דטעם כעיקר יליף מגיעולי עובדי כוכבים: (ח) באי"ד לי טעם כעיקר יליף מגיעולי עובדי כוכבים לר"ש תו וכו' וא"כ הקשה ליה משרת דכתב רחמנא: (ט) ד"ה אמר וכו' וה"ר בקרלי דלעיל דגיעולי עובדי כוכבים דנבלה דא"כ: (י) ד"ה אבל וכו' כגון נתן חומץ לתוך גריסין:

עין משפט נר מצוה

סז א ממ' פט"ז מהלי מאכלות אסורות הלכה כח:

שאין ראויה לגר אינה קרויה נבלה ור"מ ההוא למעוטי סרוחה מעיקרא °ור"ש [ט]סרוחה מעיקרא לא צריכא מיעוטא עפרא בעלמא הוא אמר עולא מחלוקת שהשביח ולבסוף [ט] פגם אבל פגם מעיקרא דברי הכל מותר איתיביה רב חגא לעולא יין שנפל לתוך עדשים וחומץ שנפל לתוך גריסין אסור ור"ש מתיר והא הכא דפגם מעיקרא הוא ופליגי אמר עולא חגא לא מידע ידע מאי קאמרי רבנן תיובתא קא מותיב הכא במאי עסקינן כגון שנפל לתוך גריסין צוננין והרתיחם נעשה כמי שהשביח ולבסוף פגם ואסור ור' יוחנן אמר בפוגם מעיקרא מחלוקת איבעיא להו בפוגם מעיקרא מחלוקת אבל השביח ולבסוף פגם דברי הכל אסור או דלמא בין בזו ובין בזו מחלוקת תיקו אמר רב עמרם אפשר איתא להא דר' יוחנן ולא תניא לה במתניתין נפק דק ואשכח [י](דתניא) [יא]שאור של חולין שנפל לתוך העיסה ויש בו כדי להחמיץ והחמיצה ואח"כ נפל שאור של תרומה או שאור של כלאי הכרם ויש בו כדי להחמיץ אסור ור"ש מתיר והא הכא דפגם מעיקרא הוא ופליגי א"ר זירא שאני עיסה הואיל וראויה לחמע בה כמה עיסות אחרות ת"ש שאור של תרומה ושל חולין שנפלו לתוך העיסה בזה כדי להחמיץ ובזה כדי להחמיץ וחימצו אסור רבי שמעון מתיר נפל של תרומה תחלה ד"ה אסור נפל של חולין ואח"כ נפל של תרומה או של כלאי הכרם אסור ור"ש מתיר והא הכא דפגם מעיקרא ופליגי וכי תימא ה"נ כדרבי

הוי כעיקר וכ"מ להאי גופיה אינטריך דטעם כעיקר דמגיעולי עובדי כוכבים יליף ר"ש דטעם כעיקר כדאמר לר"ע פרק אלו עובדין ע"א לומר כן דאי יליף ר"ש מגיעולי עובדי כוכבים טעם כעיקר א"כ תקשי לר"ש משרת דכתב רחמנא למה לי דהא לא אינטריך לטעם כעיקר כיון דמגיעולי עובדי כוכבים יליף לה ר"ש ואין לומר דאינטריך משרת להיתר מלטרף לאיסור כדאמר התם פ' אלו עובדין לר"ע ולעולם [ז][יליף מגיעולי עובדי כוכבים טעם] כעיקר [ז] דלמאי אינטריך משרת להיתר מלטרף לאיסור אי כשאוכל כזית מטעם האיסור הנגלע [בהיתר היינו טעם כעיקר אין] בחלי זית דאיסור עם חלי זית דהיתר לא מלטרפי ומשו"ה שפיר אינטריך להיתר מלטרף לאיסור דהא שמעינן לר"ש דאמר [ז]כל שהוא למלקות וא"כ למ"ל היתר מלטרף לאיסור אלא ש"מ דמודה ר"ש דקדירה בת יומא נמי א"א דלא פגמה פורתא כדפרישית כך דקדק הר"ר שמואל מאיור"א והר"ר יקר מקינו"ן דומה דאיכא למימר דאכתי שפיר אינטריך משרת לר"ש אע"ג דסבר כל שהוא למלקות הא פר"ת בסמוך היינו דוקא כשהאיסור בעין אבל לא ע"י תערובת כדמוכח מהכא דמייתי בסמוך בערלה וכלאי הכרם אין מלטרפין וכן נ"ל ע"כ דאל"כ לא תמצא איסור כלל [ז][בטל] לר"ש לא ברוב ביבש ולא בס' בלח וא"כ שפיר אינטריך משרת להיתר מלטרף לאיסור כגון בחלי זית שנבלע בחלי זית פת ואכלו דקאמר התם מזיר ששרה פתו ביין ויש בו כדי לנרף בזית חייב ולעולם טעם כעיקר לר"ש מגיעולי עובדי כוכבים כך דומה הר"ר יקר ומורי הר"ר פרץ מקיים פירוש הר"ר שמואל ואומר דדיחוי הר"ר יקר הוא כלום דודאי מגיעולי עובדי כוכבים לר"ש תו לא אינטריך משרת להיתר מלטרף לאיסור משום דבלאו ריבוי נמי כל שהוא [ז] אע"ג דאינו בעין אלא נבלע בתוך הפת מה בכך הלא כיון דטעם כעיקר מגיעולי עובדי כוכבים א"כ חשוב הטעם הנבלע כאילו היה בעין ואם כן כיון שאילו היה מן האיסור בעין היה מחייב בכל שהוא לר"ש הכי נמי כשהוא נבלע בהיתר כיון שיש בו טעם וטעם כעיקר ומדע דהא כיון דאר"ש כל שהוא למכות בזית לרבנן אם כן כך לי כל שהוא לר"ש כזית לרבנן ובזית לרבנן מחייב עליה אפי' כשאינו בעין אלא נבלע בתוך ההיתר שיאכל כל כך מן ההיתר הנבלע איסור שאכל בזית מטעם איסור הבלוע בתוכו מחייב עליה כאילו אכל הזית איסור בעין כיון דטעם כעיקר וא"כ ה"ה כל שהוא לר"ש דכשאכלו בתערובת טעם מחייב כאילו אכלו בעין כיון דטעם כעיקר וא"כ אי טעם כעיקר [ח] מגיעולי עובדי כוכבים לר"ש תו לא אינטריך לר"ש משרת כלל דלהיתר מלטרף לאיסור לא אינטריך דהא מכל שהוא מחייב בטעם כאילו היה בעין כדפירשתי וא"כ [ט](היכי קא"ל) משרת דכתב רחמנא ל"ל דכמיב גבי נזיר לר"ש אי גיעולי עובדי כוכבים לטעם כעיקר משום דלא פגם כלל אלא ע"כ דקסבר ר"ש דקדירה בת יומא פגמה פורתא והשתא איתא הכל דלא מצי ר"ש למילף טעם כעיקר מגיעולי עובדי כוכבים דחידוש הוא כיון דפגמו אפילו פגם זוטא והיה לו להתיר כל פגם אי לאו דגלי קרא והלכך אינטריך משרת לטעם כעיקר ומה שדחה הר"ר יקר ממה שפר"ת לקמן מההיא דערלה והכלאים דבמקום דלא אר"ש כל שהוא למכות במידי דתערובת רק בדבר שהוא בעין אומר מורי דלק"ל מידי דר"ת לא דיבר רק בתערובת שיש לו להתיר להתבטל כגון יבש ביבש חד בתרי דרחמנא אמר אחרי רבים להטות אז בדבר לא היכא דליכא טעמא כגון דאיכא ס' דכל מקום דשייך ליה ביטול לאו אמר ר"ש כל שהוא למכות דהא לא עדיף כל שהוא לר"ש מכזית דרבנן וכי היכי דכזית דרבנן מתבטל ברוב ביבש ובס' בלח ה"ה לר"ש כל שהוא דהא רחמנא אמר דליבטיל אבל היכא דלא שייך ביטול כגון היכא דאיכא טעם דטעם לא בטיל כיון דטעם כעיקר א"כ ה"ל מתיר בכל שהוא לר"ש כשהוא בתערובת כיון שיש בו טעם כאילו היה בעין כדפי' כן נראה למורי: [יט]ע"ע תוס' שבת פט: ד"ה אסורין ותוס' מעילה יח. ד"ה מגין: **אמר** עולא מחלוקת בהשביח ולבסוף פגם. והשתא נ"ל לעולא דלא פליגי ר"מ ור"ש בקרלי דלעיל [יט] דנבלה דא"כ לא הוי מיסתבר לחלק בין השביח ולבסוף פגם לפגם מעיקרו אלא נסברא פליגי ר"מ סבר כיון שהשביח מעיקרא כשעת נפילה וחל איסור עליה שוב אין לו היתר גם כי פגם אחרי כן ור"ש סבר כיון דהשתא פגמא הוא שרי: **אבל** השביח ולבסוף פגם ד"ה אסור. וא"ת והא לעיל משמע דפליגי בהשביח ולבסוף פגם גבי נבלה דר"מ מוקי לה בסרוחה מעיקרא דוקא אבל לא הסריחה מעיקרא והסריחה לבסוף אסורה ור"ש מוקי לה אפילו לא הסריחה מעיקרא והסריחה לבסוף שרי אלמא פליגי בהשביח ולבסוף פגם וי"ל דלא דמי השביח ולבסוף פגם דהכא להיתא נבלה דלעיל דהכא י"ל השביח בשעת התערובת שבשעה שנפל האיסור לתוך ההיתר היה נותן טעם לשבח ולבסוף פגם אותו טעם המעורב שם כגון נתן [י] לתוך גריסין צוננין והרתיחן וע"ז קאמר ד"ה אסור כיון דמעיקרא היה נותן טעם לשבח וחל עליה איסור אבל ההוא דנבלה דלעיל דפליג ר"ש ושרי כשהיא סרוחה עכשיו אע"ג דמעיקרא לא היתה סרוחה מ"מ בעודה נבלה [יא]נפגם ושרי: **או** דלמא בין בזו ובין בזו מחלוקת. וא"ת היכי מספקא ליה בהא א"כ ר' יוחנן דאמר לעיל פגם מעיקרא מותר השביח ולבסוף פגם אסור דאמר כמאן לא כר"מ ולא כר"ש דר"מ אסר כל פגם ור"ש מתיר כל פגם וי"ל דסבר לה כר"ש בחדא בפגם מעיקרא וכר"מ בחדא בהשביח ולבסוף פגם: **תיקו.** ואע"ג דלקמן פשטינן לה מברייתא דבפגם מעיקרא פליגי השביח ולבסוף פגם דברי הכל אסור מ"מ עלתה להם בברא המדרש בתיקו ושוב פשטוה וכי האי גוונא דאשכחנא בנדה בפרק המפלת (דף כה.) גבי מחלוקת בעכור אבל בגלוי כו': [יט]ע"ע תוס' לעיל נג. סוף ד"ה אי דלמא):

ת"ש

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com